

Kırsal Yoksulluğun Giderilmesinde Kadın Girişimciliğin Rolü: Lavanta Kokulu Köy Örneği (The Role of Woman Entrepreneurship in Reduction of Rural Poverty: A Case of Lavender Smelling Village)

* Fatmanur Kübra AYLAN^a, Hatice SARI GÖK^b, Simge ŞALVARCI^c

^a Selçuk University, Faculty of Tourism, Department of Travel Management Tourism Guidance, Konya/Turkey

^b Isparta University of Applied Science, Yalvaç Vocational School, Department of Travel, Tourism and Entertainment Services, Isparta/Turkey

^c Selçuk University, Ali Akkanat Tourism Faculty, Department of Tourism Management, Konya/Turkey

Makale Geçmişi

Gönderim

Tarihi: 10.05.2019

Kabul Tarihi: 09.06.2019

Anahtar Kelimeler

Kırsal yoksulluk

Kadın girişimciliği

Turizm

MAXQDA

Keywords

Rural poverty

Woman entrepreneurship

Tourism

MAXQDA

Makalenin Türü

Araştırma Makalesi

Öz

Kırsal yoksulluğun azaltılması ve önlenmesine ilişkin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde politika ve stratejiler belirlenmekte ve uygulanmaktadır. Bu politikaların amacı az gelişmiş bölgelerin turizm sektöründen pay almasını sağlamaktır. Kırsal yoksulluğun azaltılmasında kadın istihdamının artırılması büyük önem arz etmektedir. Turizm sektörü ve kadın çift yönlü bir etkileşim içerisindedir. Turizmin geliştiği bölgelerde kadın istihdamına ihtiyaç artarken kadınların girişimcilik faaliyetleri de turizmin gelişmesine katkı sağlamaktadır. Kadın, kırsal alanda yaratılan öğelerin hem üreticisi hem de satıcısı konumundadır. Turizmin gelişmesi ve kadın girişimcilik faaliyetleri sayesinde kırsal yoksulluk azalırken sürdürülebilir kalkınmaya destek verilmektedir. Bu çalışmanın amacı kırsal yoksulluğun azaltılmasında turizm sektörünün ve kadın girişimcilik faaliyetlerinin rolünü ortaya koymaktır. Çalışma Lavanta bahçeleriyle ünlü Kuyucak köyünde gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma yöntemi ile desenlenen bu çalışmada, nitel veri toplama yöntemlerinden biri olan yarı yapılandırılmış mülakat ile Lavanta Kokulu Köyde faaliyetlerini sürdüren kadın girişimcilerle görüşülmüştür. Elde edilen görüşme verileri MAXQDA 2018 programı ile içerik analizine tabi tutulmuştur. Çalışma neticesinde, turizm sektöründe gerçekleştirilen kadın girişimcilik faaliyetlerinin, ev pansiyonculuğu, yiyecek içecek işletmeleri, yöresel ürün, hediyelik eşya tezgâhları ve diğer turizm ürünleri olmak üzere geniş bir yelpazeye sahip olduğu görülmüştür. Turizm sektörünün gelişmesi, kırsal alanlarda ekonomik ve sosyal refah düzeninin artmasına ve kırsal yoksulluğun azaltılmasına katkı sağlamaktadır.

Abstract

Policies and strategies for the reduction and prevention of rural poverty are identified and implemented at both national and international levels. The aim of these policies is to ensure that the under developed regions have a share in tourism sector. Increasing women's employment in reducing rural poverty is of great importance. The tourism sector and the women are in two-way interaction. While the need for women's employment increases in the regions where tourism develops, women's entrepreneurship activities also contribute to the development of tourism. Women are both producers and sellers of items created in rural areas. Thanks to the development of tourism and women's entrepreneurship activities, rural poverty is reduced and sustainable development is supported. The aim of this study is to reveal the role of tourism sector and women entrepreneurship activities in rural poverty reduction. The study was carried out in Kuyucak village, which is famous for its lavender gardens.

* Sorumlu Yazar.

E-posta: kubraceliloglu@selcuk.edu.tr (F. K. Aylan)

Makale Künyesi: Aylan, F. K., Sarı Gök, H. & Şalvarcı, S. (2019). Kırsal Yoksulluğun Giderilmesinde Kadın Girişimciliğin Rolü: Lavanta Kokulu Köy Örneği. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 7 (2), 1271-1289.

DOI: 10.21325/jotags.2019.420

GİRİŞ

Dünyada turizm faaliyetlerine katılan kişi sayısının her geçen gün artması ile birlikte turizm sektörünün gelişmesi ve büyümesi bu sektörün dünya ekonomisindeki payını giderek arttırmaktadır. Bununla birlikte turizm sektörü, doğrudan ve dolaylı bağlantılı olduğu birçok sektörü etkilemekte ve geliştirmektedir. Turizm sektörünün emek-yoğun bir sektör olması nedeniyle birçok sanayi sektörlerinden farklı olarak çalışan sayısı diğer sektörlerle nazaran daha fazladır. Özellikle kadın çalışanlar, kırsal alanlarda turizm sektörünün gelişmesinde önemli bir rol oynamaktadır.

Kadınların istihdam konusunda geçmişten günümüze erkeklere göre dezavantajlı olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Kadınların toplumsal ve ekonomik yaşamda ikincil konumları, eğitim imkanlarının kısıtlı olması, erkek egemen yapıdan kaynaklanan toplumsal ve ekonomik ayrımcılık, çalışma hayatının zorlukları gibi engeller kadınların çalışma hayatından uzaklaşmalarına neden olmaktadır (Bıyıklı, 2015, s. 4). Özellikle kırsal bölgelerde yaşayan kadınların ekonomik açıdan karşılaştıkları güçlükler daha fazladır. Bu hususta kadınların ekonomik durumlarının güçlendirilmesinde turizm faaliyetleri son derece önemlidir.

Turizm sektörünün gelişmesi ile beraber nitelikli personel ihtiyacı doğmuştur. Bu durum özellikle büyük ölçekli işletmeler ve turizmden gelir elde etmek isteyen ülkeleri turizm eğitimi vermeye yöneltmiştir. Girişimcilik açısından bakıldığında ise önceleri evlerinde el sanatları ya da yöresel yiyecekler hazırlayarak turistlere satış yapan kadınlara yönelik destekler ile profesyonel anlamda kadınların birer girişimci olmasını sağlayan çalışmalar yapılmaktadır (Çiçek vd., 2017). Kadın girişimciliği alanında yapılan çalışmalar, “girişimcilik” alanında yapılan çalışmaların yaklaşık %10’unu oluşturmaktadır (Brush ve Cooper, 2012). Bu sayede kadınların işgücüne katılması ve ekonomide söz sahibi olması ile birlikte işletmeci, üretici, yönetici, girişimci gibi rollerle çalışma yaşamında yer almıştır.

Çalışmada Isparta’nın Keçiborlu ilçesine bağlı Kuyucak Köyü’nde kırsal yoksulluk, turizm ve kadın girişimcilik faaliyetleri incelenmiştir. Kuyucak Köyüne yönelik yapılan tanıtım çalışmaları, özellikle de sosyal medya tanıtımları ile birlikte köye olan turizm talebi son yıllarda aşamalı olarak bir artış göstermiştir. Bu yoğun ilgi sonrasında köy halkı temel geçim kaynakları olan tarım ve hayvancılık faaliyetlerine turizm faaliyetlerini de eklemiştir. Kuyucak Köyü’nde “Lavanta Kokulu Köy Kadın Girişimciler Kooperatifi” ile başlayan kadın girişimcilik faaliyetleri artarak devam etmektedir. Lavanta bahçelerini ziyarete gelen misafirler için konaklama, yeme-içme, hediyelik eşya, yöresel mal ve hizmet üretimi ve satışının gerçekleşmesi, özellikle kadınlar için yeni istihdam imkanları sağlamaktadır. Bölgede gelişen turizm sektörü, toplumun dezavantajlı kesimi olan kadınların ekonomik, kültürel ve sosyal anlamda güçlenmesine ve dolayısıyla kırsal yoksulluğun ve kırsaldan kente olan göçün azaltılmasına katkı sağlamaktadır.

Teorik Çerçeve

Kırsal Yoksulluk

“Yoksulluk, genellikle yüksek oranda işsizlik, düşük gelir düzeyi, temel geçim kaynağının yetersiz olması, yüksek derecede suç ve hastalık sorunları olarak ifade edilmektedir” (Bowden, 2005, s. 380). Yoksulluk, tüm ülkelerin ve uluslararası toplumun bir bütün olarak karşı karşıya kaldığı önemli bir sorundur. Kalkınmanın teşvik edilmesi, kırsal-kentsel alanlar arasında gelişmişlik farkının azaltılması, yoksulluğun ortadan kaldırılması ve ortak refahın sağlanması insanlığın sürekli olarak sürdürdüğü ideallerdir (Liu vd., 2017, s. 66).

Kırsal yoksulluk, yetersiz beslenme, yetersiz barınma ve düşük sağlık standartları sonucunda ortaya çıkarak bu durum, kırsal kesimdeki yoksul kimselerin verimliliğini ve yaşam kalitesini etkilemektedir. Yoksulluk durumu hem kırsal kesimde hem de kentsel alanlarda bulunmasına rağmen, kırsal alanlarda daha yoğun olarak gözlemlenmektedir (Jaganathan, 1988).

Günümüzde Türkiye’de kırsal nüfusun dağılımını tam olarak bilebilmek mümkün değildir. Bunun nedeni, 2012 yılında çıkartılan 6360 sayılı büyükşehir yasasının köylerin tüzel kişiliğini kaldırması ve idari anlamda bu alanları kırsal olmaktan çıkarmasıdır. 2013 yılından itibaren nüfus dâhil kırsal alana dair verilere ulaşmak oldukça zordur. Bu konuda erişilebilen tek veri, TÜİK hane halkı iş gücü anketleri için düzenlenmeye çalışılan nüfus bilgileridir. Bu verilere göre, 2014 yılı öncesinde kırsal nüfusun toplam nüfus içindeki payı yüzde 27,7 iken yasayla birlikte bu oran yüzde 13,5’e düşmüştür. Bunun yanı sıra sadece köylerde yaşayan nüfus değil ilçelerde yaşayan nüfus da kırsal alana dâhil edilmiştir (Gürsoy ve Dodurka, 2016).

Turizm, bir gelişim aracı olarak ilk olarak 1970’lerde gündeme gelmiş olup (Harrison ve Schipani, 2007: 194) son yirmi yılda ise kırsal yoksulluğun önlenmesinde önemli bir sektör konumundadır (Wearing McDonald ve Ponting, 2005; Hawkins 2010; Navarro ve Romero, 2012). Turizm ülke ve bölgelere gelişme ve ihracat konularında hızlı kaynak sağlamakta olup özellikle çok fazla kalkınma unsuruna sahip olmayan bölgeler için yoksulluğu azaltmada oldukça önemli bir görev üstlenmektedir. Sektör ayrıca, yoksul bireylerin yaşadığı kırsal alanlarda uygun işgücüne dayalı istihdamın artırılması noktasında bir yaşam kaynağı haline gelmektedir (Önez Çetin, 2012, s. 99-100).

Turizm sektörünün daha çok doğal güzelliklere sahip olan kırsal alanlarda gelişmesi, kırsaldaki yoksullar için oldukça önemlidir. Bu bölgelerde yer alan turistik alanlar, yerel halkın turizm pazarına erişimini kolaylaştırarak, yerel ekonomi ile bağları güçlendirerek, istihdam yaratma ve küçük işletmelerin gelişimini sağlama yoluyla yerel geçim kaynaklarını tamamlayarak yoksulluğu azaltmaktadır (Donaldson, 2007). Kırsal bölgelerde yoksulluğun azaltılmasında başarı elde edebilmek için turizmin gerektirdiği bazı şartların yoksul bölgelerde yerine getirilmesi gerekmektedir. Turizmin gelişimi için ürün çeşitliliği olmalıdır. Bu nedenle, yoksul bazı kırsal alanlar, çekici birer destinasyon özelliğine sahip olmalarına rağmen çok az ürünü bulunmaktadır. Dolayısıyla bu tür kırsal alanlarda turistik ürünlerin çeşitlendirilmesi gerekmektedir (Özkök, 2006, s. 95). Dünya Turizm Örgütü’ne göre, turistler çoğu zaman kültürel, doğal yaşam ve peyzaj değerleri yüksek olan uzak bölgelere çekilmektedir. Yoksul bölgelerin sahip olduğu varlıklardan birisi de kültürel ve doğal yaşam mirasıdır; ve turizm bu varlıklardan yararlanmak için fırsatlar sunmaktadır (UNWTO, 2010).

de Kadt 1979’da yapmış olduğu çalışmada (akt. Harrison ve Schipani, 2007), turizmin az gelişmiş ülke ve bölgelerde iş imkanları yaratabileceğini, tarım ve diğer ekonomik sektörlerle geriye dönük bağlantılar geliştirebileceğini, gençler ve kadınlar için fırsatlar yaratabileceğini, yerel girişimcilik faaliyetlerini teşvik edebileceğini, temel faydaları ve eğitimi finanse ederek yoksulların yaşam kalitesini iyileştirebileceğini belirtmektedir.

Turizm ve Kadın Girişimcilik Faaliyetleri

Kadınlar, tarihsel süreç içinde değişik statülerde ve biçimlerde çalışma hayatına katılarak ekonomiye katkıda bulunmuşlardır. Kadınların ücretli olarak çalışmaya başlamaları ise sanayi devriminden sonra gerçekleşmiştir.

Kadının ücretli çalışması ve ekonomik bağımsızlığını kazanması onun aile içindeki ve toplumdaki rolünü etkilemiş ve değiştirmiştir. Evde veya tarlada ücretsiz aile işçisi olarak çalışan kadının çabası pek bir değer taşımazken kadının ücretli çalışması; kadına eğitim, ekonomik güç, sosyal güvence ve topluma daha etkin katılma olanağı sağlamış dolayısıyla bu durum kadının toplumdaki statüsünü değiştirmiş ve yükseltmiştir (Koray, 1992, s. 95). Bununla birlikte, kadınların çalışma hayatında yer alması sadece ekonomik özgürlükler kazandırmakla kalmayıp aynı zamanda kendilerine duydukları güveni ve sosyal saygınlıklarını da arttırarak aileleri içindeki statüsünü de iyileştirmiştir (Üçyıldız, 2017, s. 5).

Günümüzde birçok sektörde olduğu gibi turizm sektöründe de kadınlar yoğun bir şekilde çalışma hayatında yerini almaktadır. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde turizm sektörünün büyümesi istihdam üzerinde önemli rol oynamaktadır. Turizm sektörünün emek-yoğun bir sektör olması nedeniyle insan gücüne olan ihtiyaç diğer sektörlerle oranla daha fazla (Lea, 1989, s.45;Uguz ve Topbaş, 2014, s. 497) olmakla birlikte bu emek yoğun özellik, turizm sektörünün istihdam yaratmasında etkin bir rol oynamakta ve aynı zamanda bu sektörün büyüklüğü ve çeşitliliği açısından çok farklı alanlarda istihdam imkanları sunmaktadır (Levy ve Lerch, 1991, s. 68; Liu ve Wall, 2006, s. 160). Turizm sektörü, doğrudan ve dolaylı bir şekilde bağlantılı olduğu birçok sektörü etkilemesi sayesinde ülke istihdamının gelişmesine de katkı sağlamaktadır. Bu nedenle, bir ülkede turizm sektörünün gelişmesi, ülke insanların bu sektörde istihdam edilmelerine imkân verebileceği gibi, işsizlik sorununun azalmasına da katkı sağlamaktadır (Uguz ve Topbaş, 2014, s. 497). Turizm işletmelerinde kadın istihdamını arttırmak sadece kadınların iş hayatına katılması, aileye ekonomik katkı ve eşitlik sağlaması, kadınların sorunlarını çözme odaklı olmamalıdır. Zira ülkede kadın istihdamını arttırmak ülkelerin rekabet üstünlüğü sağlayabilmesi ve kalkınma açısından da ayrı bir önem taşımaktadır (ILO, 2015, s. 7; Dinçer vd., 2016, s. 382).

Dünya Çalışma Örgütü (ILO) küresel çalışma trendleri son raporuna göre, dünya genelinde 3 milyar kişi çalışmakta ve bu 3 milyar kişinin 1,2 milyarı kadın 1,8 milyarı erkek nüfusu oluşturmaktadır. Turizm endüstrisi dünyada yaklaşık 210 milyon kişiye iş imkanı sunmaktadır. Bu alanın %45'ini kadın işgücü oluştururken %55'i erkek nüfusu oluşturmaktadır (Hotel Gazetesi, 2019). Ülke istihdamı içinde turizm sektörünün payı %6,8 ile 835.000 kişidir. Bu çalışanların ise, 65.000 kadınlardan oluşmaktadır. Bu oran içinde konaklama sektöründe 24.000, Yiyecek- içecek sektöründe 27.000, Ulaştırma sektörü içinde havacılık alanında 2.000, seyahat acentalarında 12.000 kadın çalışmaktadır (Hotel Gazetesi, 2019).

Dünyada turizm sektöründe kadın istihdamı diğer sektörlerle göre iki kat daha fazla olmasına rağmen (Global Report on Women in Tourism, 2011), kadın istihdamı genellikle mevsimlik, geçici ve tam gün olmayan işlerde geri hizmet alanında olması nedeniyle yeterli ve uygun şartlarda değildir. Turizm sektörü içinde kadınlar çoğunlukla düşük ücretli ve istikrarsız işlerde istihdam edilmektedir (Dinçer vd., 2016, s. 382).

Üstlenmek ve girişmek anlamlarına gelen “enterprendere” sözcüğünden türeyen girişimcilik kavramı “değer oluşturmak için kar amacı güden yeni bir işletme kurma veya büyütme ve yeni bir mal veya hizmet yaratma sürecidir (Bird, 1989). Diğer bir tanıma göre girişimci, “yenilikçi düşünme, fırsatları görebilme, yeni bir iş kurma, yeni ürün üreten” olarak tanımlanmaktadır (Bozkurt vd., 2012 s. 232). Kadın girişimciliği ise “toplumsal cinsiyet rolleri dağılımında kadının evi ile sınırlandırdığı alanın dışında kalan bir alanda, kendi adına bir işletme kurarak, istihdam ettiği kişiler veya bireysel çalışması veya işin sahibi olması, çeşitli kurumlarla irtibat halinde, işletmenin planlama,

maliyet, satın alma ve yatırım gibi tüm alanlarında söz sahibi olması ve işletmeye ait riskleri üstlenmesi” olarak tanımlanabilir (Ecevit, 1993).

Türkiye’de yaygınlık kazanmaya başlayan kadın girişimciliği bir zorunluluk olarak gelişmiştir. Özellikle gelişmekte olan ülkelerin ekonomilerinde küçük işletmeler için bir çıkış yolu olarak görülen kavram, kadınların istihdama katılması yoluyla ekonomik refah düzeyinin artması ve işsizliğin azalması ile doğrudan ilişkili olduğu için son derece önemlidir (Bayram, 2018, s. 53).

Turizm sektörü farklı demografik yapıya sahip grupların istihdamına olanak sağlamaktadır. Özellikle kırsal turizm türlerinde bölge halkının geleneksel bakış açılarının dışına çıkarak üretime katılmaları ve ev içerisinde ücretsiz işçilik yerine öncelikle haneye, ardından bölgeye ekonomik katkı sunması son yıllarda üzerinde durulan bir konu olmuştur. Bu nedenle, kırsal turizmde kadın istihdamı ve kadın faaliyetleri önem kazanmıştır. Buradan yola çıkarak kadınların, turizm sektöründe turistik mal ya da hizmetleri üreten, tanıtan, sunan ve eğitilmiş bir insan kaynağına dönüştürülmesi amaçlanmaktadır. (Köse, 2014, s. 64).

Kırsal alanda gerçekleştirilen kırsal turizm faaliyetleri, büyük oranda kadınlar tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu durum hem yerel halk hem de turistler tarafından beğeni ve takdir ile karşılanmaktadır (Bayram, 2018, s. 61). Turizmde, kadın faaliyetleri aracılığı ile kadın emeğinin büyük ölçüde kullanılması ve istihdam olanaklarının yaratılması sayesinde kırsal kalkınmaya destek verilmektedir. Özellikle kırsal alanlarda yaşayan kadınlar turizm faaliyetleri ile tarımsal ürünlerini turizm ürünü olarak daha da iyi bir durumda satışını gerçekleştirerek ekonomik kazanç haline dönüştürebilmektedir.

Aşağıda yapılan literatür taraması sonucunda, kadın girişimciliği ve Kuyucak Köyü ile ilgili yapılan bazı çalışmalardan örnekler verilmiştir.

Bilgiç vd. (2016) çalışmalarında, alternatif turizm çeşitleri oluşturmak için lavanta bahçelerinin sahip olduğu potansiyel, uygulanan turizm faaliyetleri ve uygulanabilecek turizm faaliyetleri için öneriler getirmişlerdir. Kuyucak Köyü’ndeki lavanta üretimi son yıllarda yerli ve yabancı turistlerin ilgisini çekmiş ve buna yönelik olarak kırsal turizm ve alternatif turizm türlerine yönelik bir takım alt yapı çalışmaları başlatılmıştır. Ayrıca köye yakın mesafelerde bulunan tarihi, kültürel ve doğal çekiciliklere sahip destinasyonlar turistlerin köyü ziyaret etmelerinde çekici etken olarak görülmektedir. Ayrıca benzer şekilde Fransa’nın Provence Bölgesi lavanta yetiştiriciliği yapılması ve buna bağlı olarak alternatif turizm türlerinin varlığı sebebiyle Kuyucak Köyü’nün sahip olduğu turistik potansiyel küresel bir örnek olan Provence Bölgesi ile karşılaştırılmıştır.

Boyacıoğlu (2014) çalışmasında, Edirne ilindeki kırsal turizm ile kadın girişimciliğini incelemiştir. Edirne il merkezinde üretimde bulunan kadın girişimcileri ile görüşmeler gerçekleştirmiştir. Edirne’de kadın girişimciler özellikle yerel/yöresel ürün üretimi yaparak kırsal turizme katkı yaptıkları sonucuna ulaşmıştır.

Köse (2014) çalışmasında, Ankara’nın Beypazarı ilçesindeki yerel halkın turizm faaliyetlerinde istihdam edilerek turizm sektörünün avantajlarından istifade etmesi için yerel halkın otantik geleneklerinin turizm sektörü için turistik mal ve hizmetlere dönüştürülmesinin öneminden bahsetmiştir. Sürdürülebilir turizm destinasyonu olarak Beypazarı turizm sektöründe istihdam edilen kadın çalışanlar, kendi tezgâhını ya da işletmesini kuran kadın girişimciler ile görüşmeler gerçekleştirmiş ve turizmde kadın istihdamı ve girişimciliğinin toplumsal cinsiyet rolleri üzerindeki

etkisini ele almıştır. Çalışma sonucunda Beypazarı'nda kırsal turizm alanında çalışan kadınların hem ekonomik alanda hem de sosyal anlamda kadınların toplumsal rolleri üzerinde olumlu değişim yaşadığı sonucuna varılmıştır.

Kuyucak Köyü

Isparta ili özellikle gül üretiminde Türkiye'nin merkeziyken son yıllarda artan lavanta yetiştiriciliği ile de adından söz ettirmeye başlamıştır. Lavanta kozmetikte, ilaç sanayinde, temizlik ürünleri ve hediyelik eşyalarda ve daha birçok alanda kullanılmaktadır. Bununla birlikte Kuyucak Köyü, son yıllarda kırsal turizm faaliyetleri ile yöreye bir çok turist çekmektedir. Lavanta üretimi Isparta'da özellikle Keçiborlu ilçesine bağlı Kuyucak Köyü ile birlikte Kuşçular, Çukurören, Yeşilyurt köyleri ve Senir ile Kılıç kasabalarında lavanta üretimi yapılmaktadır. En yoğun üretim ise Kuyucak Köyünde yapılmaktadır. 250 nüfuslu küçük bir köy olan Kuyucak Köyü'nde 45 yıldır lavanta yetiştiriciliği yapılmaktadır. Türkiye'nin lavanta ihtiyacının % 93'ünü karşılamaktadır. Köy halkı geçimini; tarım, hayvancılık ve özellikle lavanta üretimi ve balcılık yaparak sağlamaktadır. Bunun yanında hatmi çiçeği, papatya, kekik gibi yörede doğal yetişen otları ve çiçekleri toplayıp kurutarak aktarlara satışını gerçekleştirmektedir.

Köyün turizm ile tanışmasında gerçekleştirilen bir proje etkili olmuştur. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı ve Anadolu Efes ortaklığında sürdürülen "Gelecek Turizmde" destek fonuna Lavanta Kokulu Köy Projesi ile 2015 Keçiborlu Yardımlaşma, Dayanışma ve Eğitim Derneği, Keçiborlu Kaymakamlığı Köylere Hizmet Götürme Birliği ve Kuyucak Muhtarlığı ortaklığında destek fonuna başvurmuşlar ve projeleri kabul edilmiştir. Bu projenin amacı, Kuyucak Köyü'nü kırsal turizm merkezi haline getirmek, bölge istihdamını arttırmak, bölgenin az gelişmişlik ve göç gibi problemlerinin çözümüne katkıda bulunmaktır. Proje kapsamında yerel halka eğitim faaliyetleri, yörenin reklam ve tanıtımı ile ilgili faaliyetler gerçekleştirilmiştir (Sarı Gök, 2019, s. 136). Proje kapsamında tarım, girişimcilik, ev pansiyonculuğu, tıbbi ve aromatik bitkiler, kırsal turizm etkinlikleri, işletmelerde hijyen, hediyelik eşya tasarımı, kooperatifçilik, diksiyon gibi eğitimler gerçekleştirilmiştir (Erdil, 2017).

Projenin ilk yılı köyde 17 kadın bir araya gelerek 'Lavanta Kokulu Köy Kadın Girişimciler Kooperatifi'ni kurmuşlar. Köy gelen misafirlerin yeme-içme ve konaklama ihtiyaçlarını karşılamak için bazı evler ev pansiyonuna çevrilmiş ve restoranlar açılmıştır. Lavanta Kokulu Köy Projesi ile tanıtım çalışmaları yapılmış ve gelen turist sayısında ciddi bir artış yaşanmıştır. Kuyucak köyü kadın emeğini ve gücünü gösteren güzel örneklerden biridir.

Proje ilk yıl uygulanmış ve ikinci yıl takip edilmiştir. İlk yıl 100.000 TL hibe desteği alınmıştır. Normalde ikinci yıl destek olmamasına rağmen en başarılı proje seçilmiş ve üstüne 30.000 TL daha destek alınmıştır. Bu projelerde bölgenin tanıtımına önem verilmiş ve bu sayede gelen turist sayısında önemli artışlar olmuştur. Kuyucak Köyü'nü 2016 yılında 21.000 kişi ve bunun 1500 kişisi yabancı turist; 2017 yılında 140.000 kişi bunun 20.000 kişisi yabancı turist ve 2018 yılında 254.000 kişi bunun 30.000 kişisi yabancı turist gelmiştir (K, 6).

Yöntem

Araştırma Yöntemi

Çalışmada Kuyucak Köyü'nde kırsal yoksulluğun önlenmesinde turizm ve kadın faaliyetlerinin rolü incelenmiştir. Bölgedeki turizm faaliyetleri ile yoksulluğun azalması, kadın istihdamı, turizmin etkileri ile ilgili konularda tespitler yapabilmek için nitel araştırma yöntemlerinden olan betimsel analiz ve içerik analizi yapılmıştır.

İçerik analizde görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir şekilde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 238). Çalışmada da görüşmeye katılan bireylerin görüşlerine çalışmanın ilerleyen aşamalarında sık sık yer verilmiştir. Bu tür analizde, elde edilen bulguların düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunulması amaçlanmıştır. Ancak bazı gizli kalmış ve anlaşılmayan kavramlar üzerinde kısmen içerik analizi uygulanmıştır. Nitel araştırmaların analizi, zor, karmaşık, uzun ve zaman alıcıdır; ayrıca öncelikle tümevarımcıdır (Daymon ve Holloway, 2005, s. 232). İçerik analizi yapılırken, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlanmalıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 242). Araştırma sorularına göre ortaya çıkan bazı cümle ve paragraflar genel bir çerçeve içinde ortak özelliklere ayrılarak kodlanmış ve kavramsallaştırılmıştır. Daha sonra görüşmecilerden elde edilen bulgular tematik kodlamaya göre düzenlenmiş ve tanımlanmıştır.

Araştırmada, yarı yapılandırılmış bir görüşme formu hazırlanmıştır. Araştırma formunda, uzman görüşleri ile hazırlanan yarı yapılandırılmış mülakat soruları yer almaktadır. Görüşme soruları yöre halkın turizmden önce ve sonra geçim kaynakları, turizm faaliyetlerinin yöreye olan çevresel, sosyo-kültürel ve ekonomik etkileri, Lavanta kokulu köy projesinin bölgedeki turizm faaliyetlerine olan katkısı ve turizm faaliyetlerinin kadınlara olan katkıları başlıkları altında toplanmıştır. Her grupta değişik tipte soruları içeren alt başlıklar mevcuttur. Görüşme formunda temel soruların yanı sıra ilave hatta önemli sayılabilecek alt kategorilere göre sorular da kullanılmıştır. Görüşmede kullanılan açık uçlu sorular aşağıda verilmiştir;

Görüşme Soruları:

1. Yöre halkının geçim kaynakları nedir? Turizmden önce geçim kaynakları nelerdi?
2. Turizm faaliyetlerinin çevreye olan etkileri nelerdir?
3. Turizm faaliyetlerinin sosyo-kültürel etkileri nelerdir?
4. Turizm faaliyetlerinin ekonomik etkileri nelerdir? Nasıl bir gelir artışı vardır?
5. Turizme proje ile mi dahil oldunuz yoksa daha önce turizm faaliyetleri var mıydı?
6. Proje köyün turizm faaliyetlerini nasıl etkiledi?
7. Turizm faaliyetlerinin kadınlara olan katkıları nelerdir?

Araştırmanın Çalışma Grubu

Katılımcıların tamamı turizmde söz sahibi olup turistik yaşam sürecini deneyimlemişlerdir. Görüşme katılımcılarının özelliklerine ilişkin genel bilgiler Tablo 3'te verilmiştir.

Katılımcı Kodu	Mesleği	Cinsiyeti
K1	Ev hanımı	Kadın
K2	Ev hanımı, tezgâhı var	Kadın
K3	Ev hanımı, tezgâhı var	Kadın
K4	Ev pansiyonu ve Tezgâhı var	Kadın
K5	Kooperatifte çalışıyor	Kadın
K6	Ev hanımı, tezgâhı var	Kadın

Nitel Verilerin Toplanması ve Veri Toplama Aracı

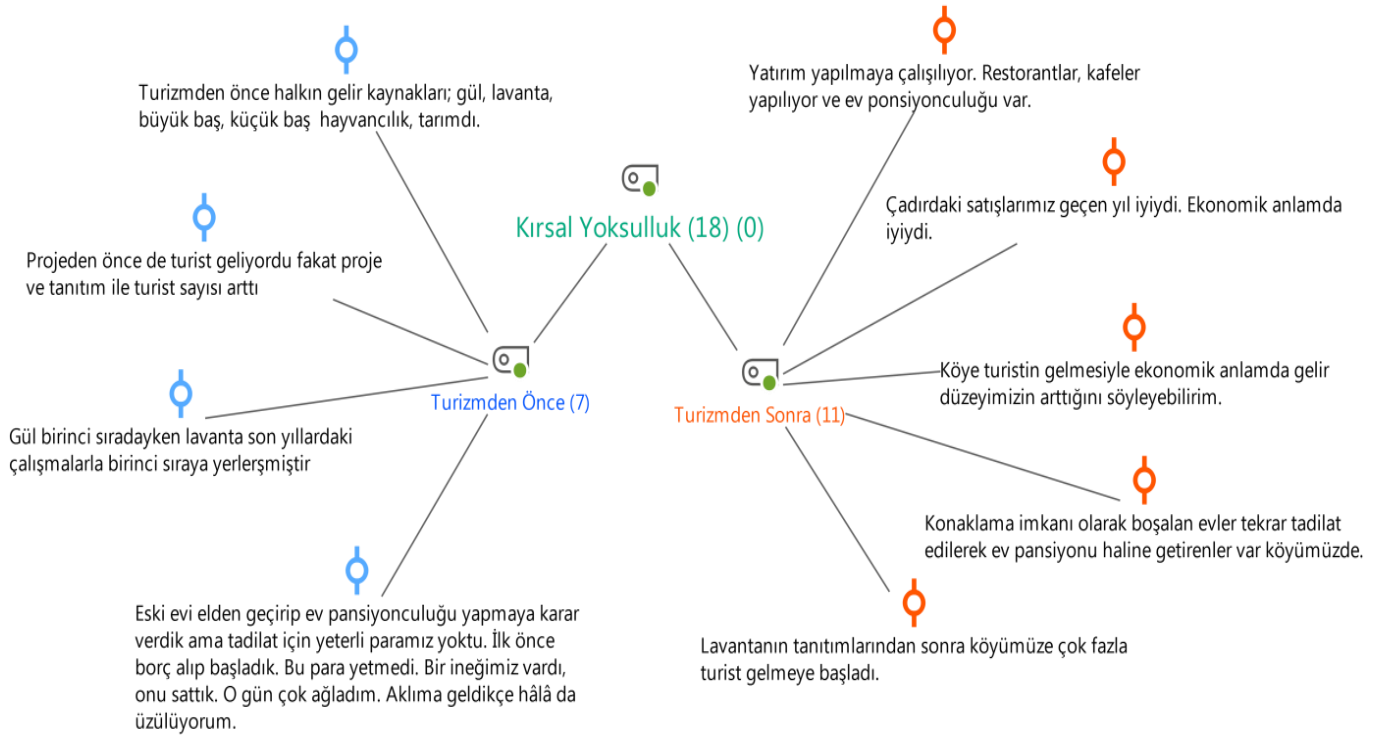
Araştırmanın evrenini, Lavanta Kokulu Köy Kadın Girişimciler Kooperatifine üyeliği olan 17 kadın oluşturmaktadır. Örneklemi ise, amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak kooperatife üye olan 6 kişiden oluşmaktadır. Nisan (2018) ayı içerisinde köye ziyarette bulunulmuş ve görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Gerekli çalışmalar yapıldıktan sonra köyde kooperatif üyesi olan pansiyon çalıştıran ve satış tezgâhı olan ev hanımları ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler sırasında elle notlar alınmış ve katılımcıların rızası alınarak görüşmeler kayıt altına alınmıştır. Görüşmelerde her katılımcıya bir kod (K1, K2) verilmiştir.

Verilerin Analizi

Analiz sürecinde öncelikle görüşmelere ait ses kayıtları çözümlenmiştir. Bu doğrultuda araştırmadaki nitel verilerin dökümü çıkarılmış ve toplam 20 sayfa (Times New Roman, 1,5 sayfa aralığı) doküman elde edilmiştir. Görüşüne başvurulmuş turizm paydaşlarına birer kod rakam verilerek açıklamalar yapılmıştır. Elde edilen görüşme verileri profesyonel bir bilgisayar destekli nitel veri analizi programı (Computer Assisted Qualitative Data Analysis Software / CAQDAS) olan lisanslı MAXQDA 18 ile analiz edilmiştir. Özellikle nitel araştırmalar kapsamında tüm dünyada ve ülkemizde süregelen gelişmeler artık bu türden profesyonel yazılımları kullanmayı gerekli kılmaktadır. MAXQDA, 1989 yılından beri araştırmacılar tarafından kullanılmakta olup halen nitel araştırmaların doğasına en uygun hale getirilmek için üzerinde çalışılmaya devam edilen önemli ve güncel bir yazılımdır. Program sayesinde analiz süreci daha açık ve sistematik olarak yapılmış olup, yapılan kodlamaları kontrol ederek gerektiğinde düzenlemeler yapma imkânı elde edilmiştir.

Bulgular kısmında detaylı ele alınacak olsa da nitel araştırma verilerinin analizinde **Kod-alt kod frekans grafikleri** ile bir kodun alt kodları ile birlikte katılımcı ifade sayılarına göre sonuçları verilmektedir. **İlişki haritası**, katılımcıların konuşmaları esnasında birbiri ile bağlantılı olarak aynı cümle ya da paragraf içinde bahsettikleri konuları içermektedir. İlişki haritası katılımcıların ilişkilendirerek sözünü ettikleri konuları göstermektedir.

Kırsal Yoksulluk

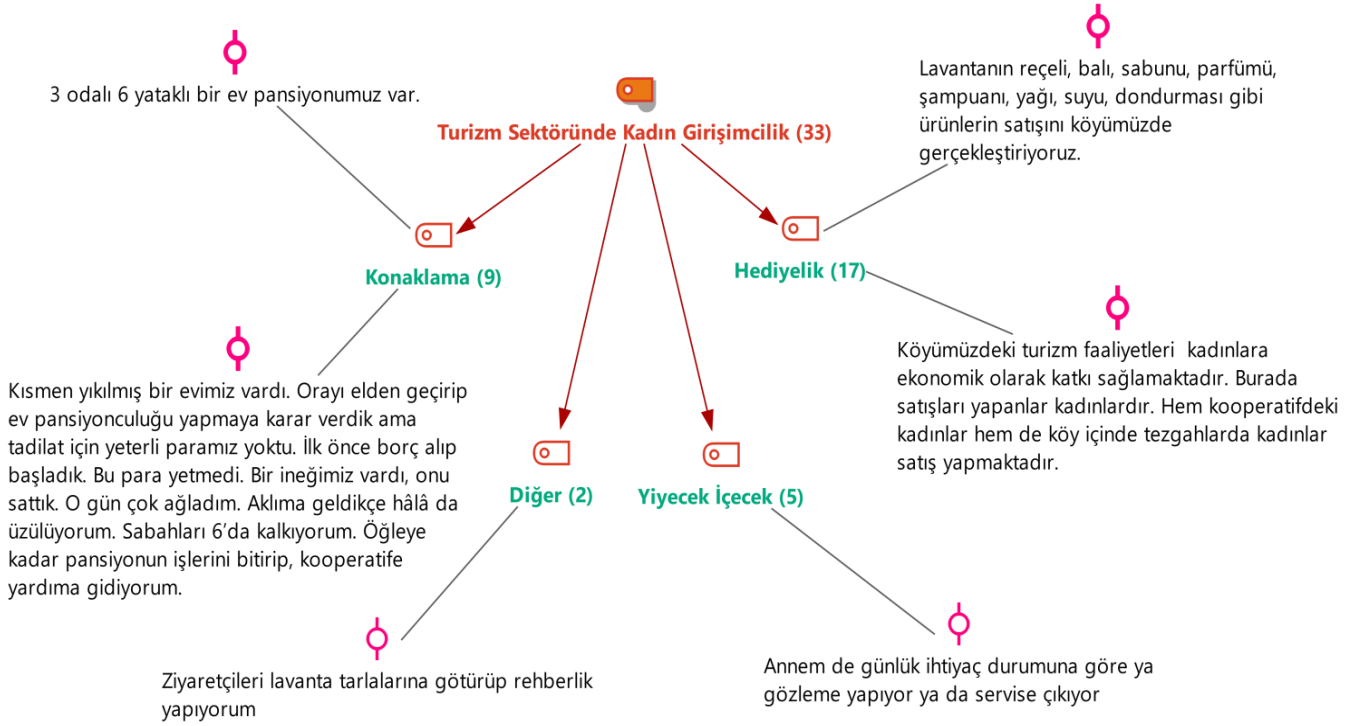

Şekil 1. Katılımcıların Turizmin Kırsal Yoksulluğa Etkisine Yönelik Görüşlerinin Kodlu Bölüm Sayısına Göre Sınıflandırması- Kod-Alt kod Modeli

Şekil 1'de belirtildiği gibi katılımcılar, 18 ifade ile turizmin kırsal yoksulluğa etkisinden bahsetmektedir. Katılımcı ifadeleri yörenin turizmden önceki ve sonraki durumundan bahsedilmesine göre iki göre temaya ayrılmıştır. Bu ifadelerin 7'si yörede turizmin gelişmeden önceki durumu açıklamaktayken, 11'i turizmin gelişmesinden sonra bölgeye sağlanan katkılardan oluşmaktadır. Aşağıda katılımcı ifadeleri ile turizmin kırsal yoksulluğun azaltılmasına sağladığı katkılar örneklerle incelenmektedir.

“Köyümüzün turizmden önce geçim kaynakları tarım ve hayvancılık, gül ve lavanta üretimiydi” (K2, K3). “17 kadın bir araya gelerek, Lavanta Kokulu Köy Kadın Girişimciler Kooperatifi’ni kurduk. Şuan 18 kişi yer alıyor. Köy gelen misafirlerin yeme-içme ve konaklama ihtiyaçlarını karşılamak için bazı evler ev pansiyonculuğuna çevrildi (bunlardan biri bizim evimiz) ve restoranlar açıldı” (K4). “Turizm faaliyetleri ile köyümüze yatırımlar yapılmaya çalışılıyor. Restoranlar, kafeler çoğaldı ve ev pansiyonculuğu yapılmaya başlandı” (K1).

Turizm ve Kadın

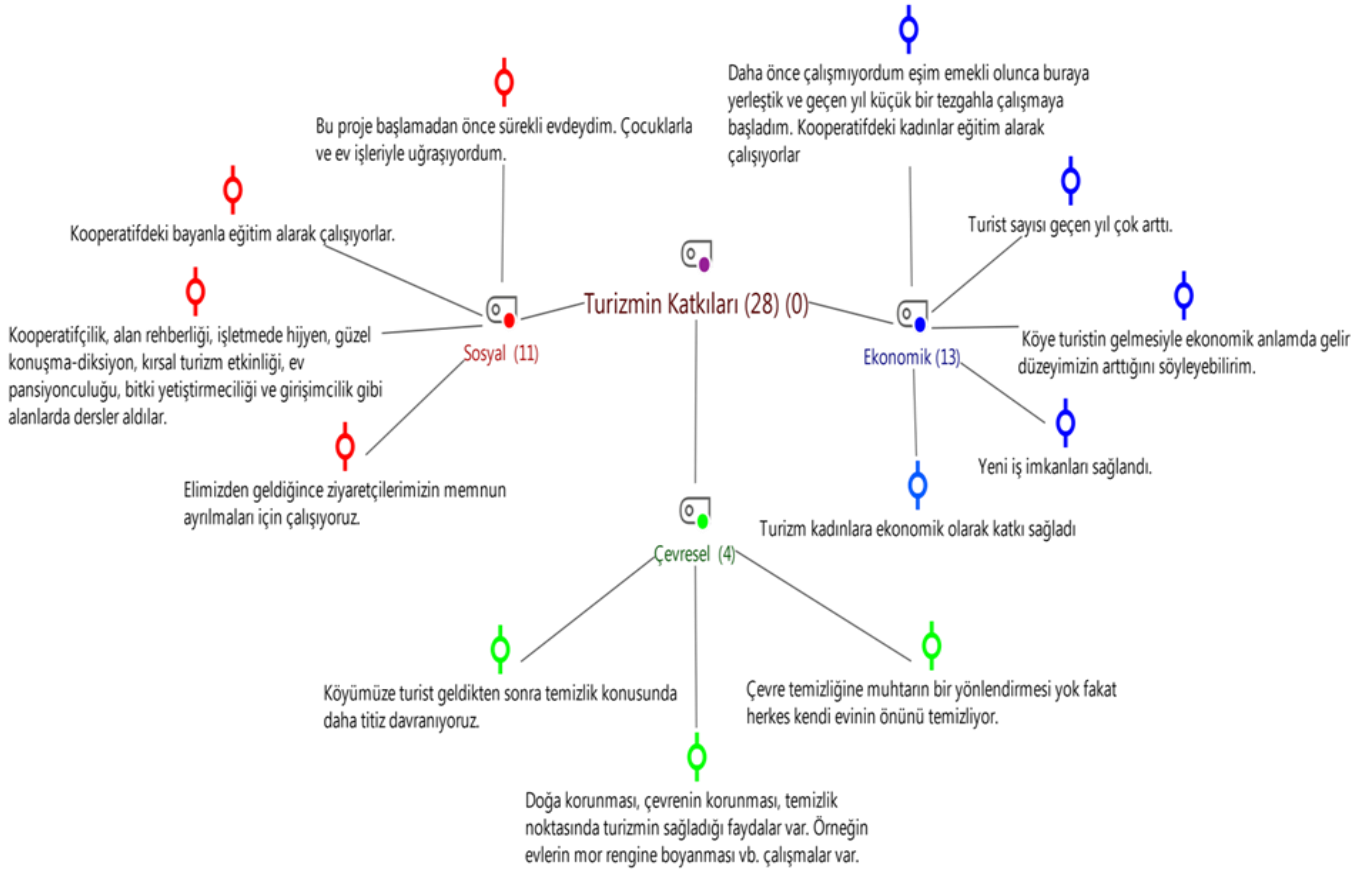

Şekil 2. Katılımcıların Kadın Girişimcilik Faaliyetlerine Yönelik Görüşlerinin Kodlu Bölüm Sayısına Göre Sınıflandırması- Kod-Altкод Modeli

Şekil 2'de belirtildiği gibi katılımcılar, 33 ifade ile turizm sektöründe kadın girişimcilik faaliyetlerinden bahsetmektedir. Bu kadın girişimcilik faaliyetleri konaklama, yiyecek-içecek, hediyelik ve diğer olmak üzere dört temaya ayrılmıştır. Araştırmada, katılımcılar kadın girişimcilik faaliyeti olarak konaklama temasından 9 ifade ile hediyelik temasından ise, 17 ifade ile bahsetmişlerdir. Bu sonuçlar ışığında, yörede kadın girişimcilik faaliyetlerinin hediyelik eşya üzerine yoğunlaştığı ortaya çıkmaktadır. Aşağıda katılımcı ifadelerinden bazıları kadın girişimcilik faaliyetlerine örnek olarak verilmiştir.

“Proje kapsamında köyde kıl çadır kurduk, dinlenme alanları oluşturduk. Bisiklet parkurları ve fotoğraf çekim noktaları ve yürüyüş rotaları oluşturduk” (K6). “Annem günlük ihtiyaç durumuna göre ya gözleme yapıyor ya da servise çıkıyor” (K4). “Kısmen yıkılmış bir evimiz vardı. Orayı elden geçirip ev pansiyonculuğu yapmaya karar verdik ama tadilat için yeterli paramız yoktu. İlk önce borç alıp başladık. Bu para yetmedi. Bir ineğimiz vardı, onu sattık. O gün çok ağladım. Aklıma geldikçe hâlâ da üzülüyorum. Sabahları 6'da kalkıyorum. Öğleye kadar pansiyonun işlerini bitirip, kooperatife yardıma gidiyorum” (K3). “Lavantanın reçeli, balı, sabunu, parfümü, şampuanı, yağı, suyu, dondurması gibi ürünlerin satışını köyümüzde gerçekleştiriyoruz” (K1). “Ziyaretçileri lavanta tarlalarına götürüp rehberlik yapıyorum”(K2).

Turizmin Yöreye Katkıları

Şekil 3. Katılımcıların Turizmin Yöreye Katkısına Yönelik Görüşlerinin Kodlu Bölüm Sayısına Göre Sınıflandırması- Kod-Altı kod Modeli

Şekil 3'te de görüldüğü üzere, 28 ifade ile turizmin kırsal yoksulluğa etkisinden bahsetmektedir. Bu ifadelerin turizmin **ekonomik, sosyal ve çevresel** olarak üç tema altında toplanmıştır. Ekonomik tema altında 13, sosyal tema altında 11 ve çevresel tema altında da 4 katılımcı ifadesi bulunmaktadır. Katılımcı ifadelerine göre turizmin yöreye en fazla katısı **ekonomik boyutta** (13 ifade) olurken en az katkısı **çevresel boyutta** (4) olmaktadır. Yöre de turizmin gelişmeden önceki durumu açıklamaktayken, diğer 11 ifade turizmin gelişmesinden sonra bölgeye sağlanan katılardan oluşmaktadır. Aşağıda katılımcı ifadeleri ile turizmin kırsal yoksulluğun azaltılmasına sağladığı katkılar örneklerle incelenmektedir.

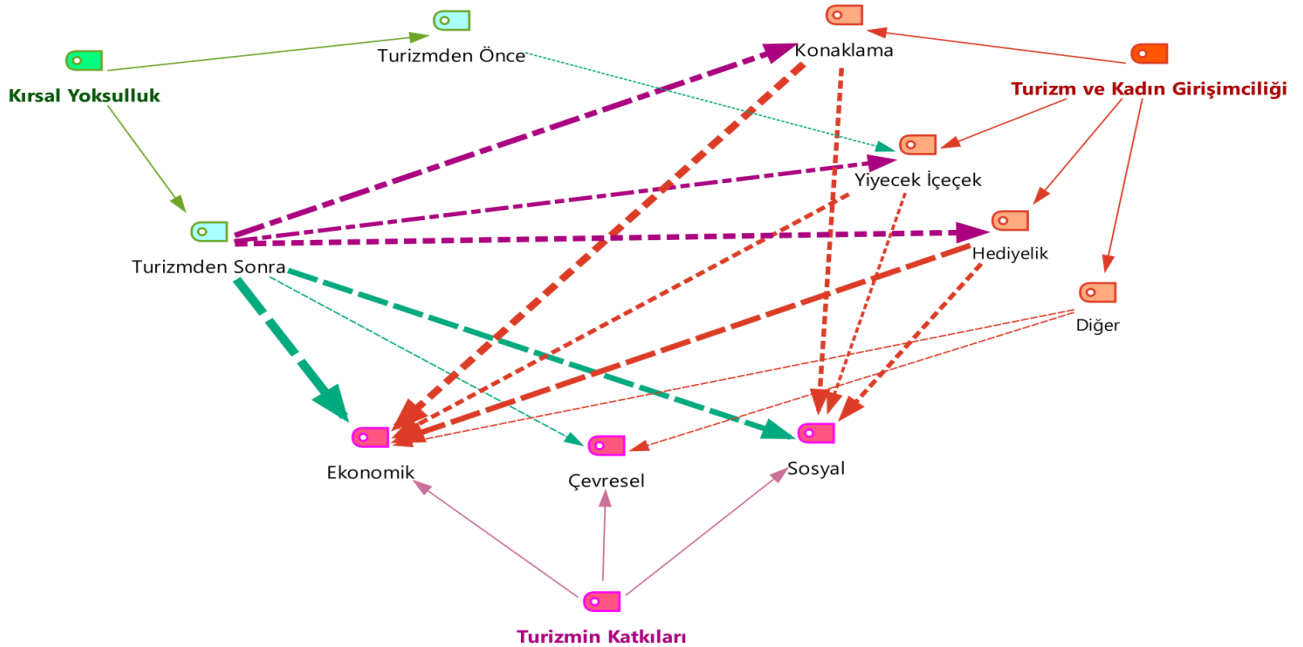
➤ **Ekonomik katkısına** yönelik katılımcı ifadeleri; “Köyümüzün turizmden önce geçim kaynakları tarım ve hayvancılık, gül ve lavanta üretimi idi” (K2, K3). “2015 yılında Keçi borlu Kaymakamlığı ile bir proje çalışması yaparak Gelecek Turizmde Projesine başvuru yaptık ve projemiz birinci seçildi. Projeden sonra tanıtıma ağırlık verildi ve bu sayede köyümüze gelen turist sayısı arttı” (K6). “Lavantanın tanıtımı yapıldıktan sonra köyümüze çok fazla turist gelmeye başladı. Bizde gelen turistlere lavanta ürünleri satmaya başladık” (K4). “Kadınlardan oluşan bir kooperatif kurduk. Kadınlar buradan ekonomik gelir elde etti ve ailelerin refah seviyeleri arttı. Köyümüzdeki turizm faaliyetleri kadınlara

ekonomik olarak katkı sağlamaktadır. Burada satışları yapanlar kadınlardır. Hem kooperatifteki kadınlar hem de köy içinde tezgâhlarda kadınlar satış yapmaktadır” (K1) şeklindedir.

➤ **Sosyal katkısına** yönelik katılımcı ifadeleri; “Kooperatifte üye olan kadınlar (Güzel konuşma ve diksiyon, ev pansiyonculuğu, saha rehberliği, lavanta yetiştiriciliği, girişimcilik, tanıtım ve pazarlama, temizlik ve hijyen, turizm işletmeciliği) gibi eğitimler alarak kendilerini geliştirdiler. Kadınların toplum hayatına kazandırıldı” (K3). “Ziyaretçileri lavanta tarlalarına götürüp rehberlik yapıyorum. Lavantanın dikilmesi, büyütülmesi ve hasadı hakkında bilgi veriyorum” (K4). “Özellikle de dezavantajlı grup içerisinde bulunan kadınların istihdam edilerek, istihdam sorununun çözümüne katkıda bulunulması amaçlanıyor” (K2) şeklindedir.

➤ **Çevresel katkısına** yönelik katılımcı ifadeleri; “Doğa korunması, çevrenin korunması, temizlik noktasında turizmin sağladığı faydalar var. Örneğin evlerin mor rengine boyanması, çevre düzenlemelerinin yapılması gibi çalışmalar var” (K1)örnek olarak verilebilir.

Aşağıdaki gösterilen şekilde, araştırma ekseninde belirlenen temaların katılımcı ifadelerine göre birbirleriyle olan ilişkisini ortaya koymak adına kodlar arası ilişki analizi yapılmıştır.

Şekil 4. Katılımcıların Turizmin Yöreye Katkısına Yönelik Görüşlerine Göre Kodlar Arası İlişki Analizi

Şekil 4’te gösterilen yeşil oklar, turizmden sonra yöreye turizmin sağladığı katkıları gösterilmektedir. Şekilde de görüldüğü üzere, turizmin gelişmesi ile birlikte yöreye sırasıyla en fazla ekonomik, sosyal ve çevresel katkı sağlanmıştır. Mor oklar ile turizmin gelişmesi sayesinde artan kadın girişimcilik faaliyetleri gösterilmektedir.

Turizmden sonra kadın girişimcilik faaliyetlerinin arttığı görülmekte olup bu artışın özellikle konaklama sektöründe ve hediyelik eşya satışında yaşandığı belirtilmiştir. Kırmızı oklar ise, turizm sektöründe kadın girişimcilik faaliyetlerinin sağlamış olduğu katkıları göstermektedir. Kadın girişimcilik faaliyetleri ise en fazla ekonomik ve sosyal açıdan katkı sağlamaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Araştırma sonuçlarına göre, kırsal alanlarda turizmin geliştirilmesi birçok avantaj sağlamaktadır. Turizm ürünleri çeşitlenerek bu ürünlerin satışı ile bölgeye ekonomik anlamda önemli katkılar sağlamaktadır. Bununla birlikte bölgede turizm tesislerinin yetersiz olması nedeniyle ev pansiyonculuğu da önem kazanmaktadır. Bunun sonucunda ise, gelen turistlerin konaklama ihtiyacının karşılanması yanı sıra gelen turist sayısında da önemli oranda artış gözlenmektedir. Bunun yanı sıra, yörede bisiklet parkurları, fotoğraf çekim noktaları ve yürüyüş rotaları gibi çeşitli alternatif turizm türlerine de elverişli olanakların bulunması dikkat çekicidir. Bu sayede farklı turist tiplerine hitap eden turizm çeşitleri bölgede uygulanabilir durumdadır.

Çalışma sonuçları incelendiğinde, yörede turizmin gelişmesi ile birlikte temel gelir kaynağının tarım ve hayvancılıktan turizme kaydığı görülmektedir. Bu hususta yöre halkının tarım ve hayvancılık faaliyetlerini terk etmeden üçüncü bir gelir kaynağı olarak turizm faaliyetlerini gerçekleştirmeleri son derece önemlidir. Bu faaliyetlerin özellikle sürdürülebilir bir şekilde gerçekleşmesi konusu da dikkatten kaçmaması gereken hususlardır. Ayrıca buradaki bir diğer önemli durum ise, yörede turizmin gelişmesi sayesinde kadınlar çalışma hayatında aktif rol almıştır. Yörede turizmin gelişmesinden sonra hem turistik talebin karşılanması hem de turistik ürünlerin çeşitlendirilmesi adına çeşitli alanlarda kadın girişimcilik faaliyetleri ortaya çıkmıştır. Bu alanlar; ev pansiyonculuğu, yiyecek içecek işletmeleri, yöresel ürün ve hediyelik eşya tezgâhları ve diğer turizm ürünleridir. Kadın girişimcilerin yörede birçok alanda istihdam edildikleri görülmektedir. Turizm ürünlerinin üretim aşamasından satışına, pansiyonda çalışmalarından yöreye gelen turistlere rehberlik hizmeti sağlamalarına kadar birçok görevi üstlenmişlerdir. Bu girişimcilik faaliyetleri Kuyucak gibi kırsal bir alanın ekonomik ve sosyal refah düzeyinin artmasına katkı sağlamış, kırsal yoksulluğun azaltılmasına katkı sağlamıştır. Kırsal yoksulluğu azaltma çabalarından biri olarak kırsal alanlarda turizm sektörünün gelişmesi ile birlikte destinasyonların gelir kaynağının çeşitlendirilmesinde, yapılacak olan altyapı yatırımlarının artması ve kadınların çalışma hayatına kazandırılması için büyük önem arz etmektedir.

Yöreye olan yerli ve yabancı turist talebinin artması için ulusal ve uluslararası tanıtım çalışmalarına ağırlık verilmesi gerekmektedir. Turist talebinde yaşanan artışlar ile birlikte yöre özellikle lavanta sezonunda ciddi bir turist yoğunluğu yaşanmaktadır. Alternatif turistik ürünlerle (örneğin, zambak, lale, üzüm hasadı vb.) mevsimlik olan talebin süresinin uzatılması sağlanabilir. Burada dikkat edilecek en önemli hususlardan biri de turizm talebinin artırılması konusunda yapılan çalışmalarda yörenin taşıma kapasitesi dikkate alınarak planlama ve yönetim çalışmaları yapılmalıdır. Ayrıca yöreye turizm talebinin kademli olarak devam etmesinde en önemli kriterden biri gelen misafirin yöreden memnun bir şekilde ayrılmasını sağlamaktır. Çünkü memnun ayrılan ziyaretçiler yörenin tanıtım elçileri olarak kabul edilmektedir. Bu hususta satışı yapılan ürünlerin taban ve tavan fiyat düzenlemesinin yapılması ile turistlere yüksek fiyatlarla turistik mal ve hizmetlerin satışının önüne geçmek için fiyat denetimlerinin yapılması son derece önemlidir.

Yöreyi ziyaret eden turistlere yöre halkı bir turist değil de misafir gözü ile yaklaşmaktadır. Bu durum belki de son yıllarda turizm sektöründe istenen, aranan bir durumdur. Özellikle yöre halkının gelen ziyaretçiye misafirperver davranması ziyaretçi memnuniyeti açısından önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

- Aracı, Ü. E., ve Koçak, N., (2014). Dezavantajlı Bireylerin Turizmde İstihdamı: İnsan Kaynakları Yöneticilerinin Algı, Görüş ve Deneyimlerinin İncelenmesi, *Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi* 2, 191- 205.
- Bayram, A. T. (2018). Turizm Sektöründe Girişimci Olarak Kadın, İçinde (Ed. Bayram, G. E., Bayram A. T. ve Sürücü, Ö.A.) *Turizm ve Kadın*, Ankara, Detay Yayıncılık.
- Bayram, G., E. (2018). Kadın Girişimciler ve Turizm: Mevcut Durum ve Sorunlar Üzerine Sinop İlinde Bir Araştırma, *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 10/2:56-88.
- Bilgiç, F. Demir, Ş. Ş. ve İşler, D. B. (2016). Alternatif Turizmde Yeni Bir Saha: Lavanta Bahçeleri, (613-619). 20-23 Ekim Bodrum-Muğla, 17. Ulusal Turizm Kongresi, “Akademik Sektör Buluşması”, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Bird, B. J. (1989). *Entrepreneurial Behavior*, Illinois: Foresman and Company.
- Bozkurt, Çetinkaya, Ö., Kalkan, A., Koyuncu, O., ve Alparslan, A., M. (2012). Türkiye’de Girişimciliğin Gelişimi: Girişimciler Üzerinde Nitel Bir Araştırma, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1, (15), 229-247.
- Bowden, J. (2005). Pro-poor Tourism and the Chinese Experience. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 10(4), 379–398.
- Boyacıoğlu, E. Z. (2014). Kırsal Turizmde Kadın Girişimciliği: Edirne Örneği, *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler*, 4 (2): 82-90.
- Brush, C. G. ve Cooper, S. Y. (2012). Female Entrepreneurship and Economic Development: an International Perspective, *Entrepreneurship & Regional Development*, 24 (1,2), 1-6.
- Çakıcı, A. (2006). Mersin’deki Kadın Girişimcilerin İş Yaşamını Etkileyen Faktörler, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(4), 54-78.
- Çiçek, D., Zencir, E. Ve Kozak, N. (2017). Woman in Turkish Tourism, *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 31, 228-234
- de Kadt, E. (1979). Social Planning For Tourism İn The Developing Countries. *Annals of Tourism Research*, 6(1), 36-48.
- Daymon C. ve Holloway I. (2005). *Qualitative Research Methods in Public Relations and Marketing Communications*, Routledge Taylor and Francis, New York.

- Donaldson, J. A. (2007). Tourism, development and poverty reduction in Guizhou and Yunnan. *The China Quarterly*, 190, 333-351.
- Dinçer, F. İ., Akova, O., Ertuğral, S.M., Çifçi, M.A., (2016). Türkiye’de Turizm Sektöründe Kadın İstihdamı: İmkanlar ve Engeller, *Eurasian Academy of Sciences Social Sciences Journal*,1:379-395.
- Ecevit, Y. (1993). Kadın Girişimciliğinin Yaygınlaşmasına Yönelik Bir Model Önerisi, Kadın girişimciliğine Özendirme ve Destekleme Paneli Bildiriler ve Tartışmalar, Devlet Bakanlığı Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığı, Kadın Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü Eğitim Serisi, Yayın No:74.
- Erdil, M. (2017). Mor Turizm, <http://www.hurriyet.com.tr/mor-turizm-40526505> (Erişim Tarihi: 21.10.2008).
- European Commission, (2002). *Good Practices in the Promotion of Female Entrepreneurship, Examples from Europe and Other OECD Countries*.
- Günden, Y. (2011). Konaklama İşletmelerinde Çalışan Kadın Yöneticilerin Karşılaştıkları Cam Tavan Engelleri Ve Muğla Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Gürsoy, Ö. B. ve Dodurka, B. Z. (2016). Türkiye’de Kırsal Yoksulluğun Güncel Durumu Üzerine Bir İnceleme. Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Politika Forumu.
- Hang, X., Fang, B., (1997), *Measuring the Size of Tourism and Its Impact in An Economy*, *Statistical Journal of the United Nations Economic Commission for Europe*, Volume 14/4: 357
- Harrison, D., ve Schipani, S. (2007). Lao Tourism And Poverty Alleviation: Community-Based Tourism And The Private Sector. *Current Issues in Tourism*, 10(2-3), 194-230.
- Hawkins, D.E., (2010). ‘El Turismo Como Una Estrategia De Asistencia Al Desarrollo’. In *Turismo, Cooperación y Desarrollo: Actas I Congreso COODTUR*, ed M. Nel-lo, 13. Tarragona: Universitat Rovira i Virgili.
- ILO, (2015). *Women in Business and Management: Gaining Momentum*, ILO Publications, Geneva.
- Jaganathan, N. (1988). *A Study of Rural Poverty in Andimadam Panchayat Union*. Doctoral Dissertation. University of Madras.
- Koray, M. (1992). Çalışma Yaşamında Kadın Gerçekleri, *amme idaresi dergisi*, 93-122
- Köse, Z., (2014). Turizmde Kadın İstihdamı ve Kadın Girişimciliği: Beypazarı Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Lea, J., (1989). *Tourism and Development in the Third World*, Pitman Publishing, London.
- Levy, D. E. and Lerch, P. B., (1991), *Tourism As A Factor in Development: Implication for Gender and Work in Barbados*, *Gender and Society*, Volume 5/1: 64-71.
- Liu, A., Wall, G., (2006). *Planning Tourism Employment: A Developing Country Perspective*, *Tourism Management*, Volume 27/1: 159-170.
- Liu, Y., Liu, J., & Zhou, Y. (2017). Spatio-Temporal Patterns of Rural Poverty in China and Targeted Poverty Alleviation Strategies. *Journal of Rural Studies*, 52, 66-75.

- Navarro, J. E. and Romero, Y. P. (2012). Cooperación y turismo: intenciones y olvidos: experiencias de investigación a debate. Málaga: COODTUR, Universidad de Málaga.
- Önez Çetin, Z.(2012). Yoksulluğu Azaltmada Yeni Bir Yaklaşım: Yoksul-Yanlı Turizm. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (11), 97-108.
- Özkök, F. (2006). Yoksulluğun Azaltılmasında Turizmin Yeri. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 5(15), 85-98.
- Sarı Gök, H. (2019). Destinasyon Yönetiminde Toplum Temelli Turizm: Burdur ve Isparta Yöresinde Bir Araştırma, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Soysal, A. (2013). Kırsal Alanda Kadın Girişimciliği: Türkiye İçin Durum Değerlendirmesi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi, , 8 (1), 163- 189.
- Şit, M. (2016). Türkiye’de Turizm Sektörünün İstihdama Katkısı, Akademik Yaklaşımlar Dergisi, 7,1: 101-117
- Uguz, S.Ç. ve Topbaş,F., (2014). Toplumsal Cinsiyet Ve Kadın Emeği: Turizm Sektörüne Betimsel Bir Yaklaşım, ASOS(Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi), 2,7:487-509
- Üçyıldız, U., H., (2017). Kadın Çalışanların Cam Tavan Sendromu Algılamaları: Ege Bölgesinde Faaliyet Gösteren Seyahat Acentalarında Bir Araştırma, Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Mersin.
- Ülker, E., U. (2013). Kırsal Alanda Kadın Girişimciliğine Etki Eden Faktörler ve Tekirdağ İlinde Mevcut Durumun Belirlenmesi, Namık Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Tekirdağ.
- Wearing, S., M. McDonald and J. Ponting, (2005). ‘Building a Decommodified Research Paradigm in Tourism: The Contribution of NGOs’. *Journal of Sustainable Tourism*, 13 (5): 424–43.
- The World Tourism Organization (2010), *Tourism Highlights*, 2010 Edition.
- Yenilmez, F., ve Kılıç, E., (2018). Türkiye’de İşgücüne Katılma Oranı-İşsizlik Oranı İlişkisi: Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Dayalı Bir Analiz, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, İİBF Dergisi, 13, 2, 55 – 76.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H., (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- (<http://hotelgazetesi.com/yazi-detay/122/turizm-sektorunde-kadin,04.06.2017>) (<http://hotelgazetesi.com>).

The Role of Woman Entrepreneurship in Reduction of Rural Poverty: A Case of Levander Smelling Village

Fatmanur Kübra AYLAN

Selçuk University, Faculty of Tourism, Konya/Turkey

Hatice SARI GÖK

Isparta University of Applied Science, Yalvaç Vocational School, Isparta/Turkey

Simge ŞALVARCI

Selçuk University, Ali Akkanat Tourism Faculty, Konya/Turkey

Extensive Summary

With the development of the tourism sector, the need for qualified personnel has arisen. This has led especially large-scale businesses and countries that want to generate income from tourism to provide training for tourism. Thanks to these trainings, women working in low-paid and low-skilled jobs were able to reach the level of managers, even though they were proportionally low. In terms of entrepreneurship, there are efforts to provide women to be an entrepreneur in professional sense with supports for them who were selling handicrafts or local foods to tourists by preparing them in their homes at first.

Poverty is often expressed as a high rate of unemployment, low income, insufficient basic livelihoods, and a high degree of crime and disease (Bowden, 2005). Poverty is an important problem that all countries and the international community face as a whole. The promotion of development, the reduction of development gap between rural-urban areas, the elimination of poverty and the achievement of common prosperity are the sustained ideals of humanity (Liu et al., 2017, p. 66). The development of the tourism sector in rural areas with more natural beauties is very important for the poor. The touristic areas in these regions reduce poverty by complementing the local livelihoods by facilitating the access of the local people to the tourism market, strengthening ties with the local economy, creating employment and developing small businesses (Donaldson, 2007). Many policies and strategies are implemented at national and international level related to reduce and prevent rural poverty. The aim of these policies is to prevent tourism ghettoization and to ensure that less developed regions take a share in tourism sector. Increasing women's employment in reducing rural poverty is of great importance.

The tourism sector and the women are in two-way interaction. While the need for women's employment increases in the regions where tourism develops, women's entrepreneurship activities also contribute to the development of tourism. Women are both producers and sellers of items created in rural areas. The development of the tourism sector and the promotion of women's entrepreneurship have an important role in eliminating rural poverty. Thanks to the development of tourism and women's entrepreneurship activities, while rural poverty is reduced, sustainable development is supported.

Isparta province has become popular with growing lavender in recent years while it is the center of Turkey in rose production. Lavender is used in cosmetics, pharmaceutical industry, cleaning products, souvenirs and many other fields. In addition, it also attracts many tourists with ecological and rural tourism activities in recent years. Lavender production is especially carried out in Kuyucak Village of Keçiborlu district along with Kuşçular, Çukurören, Yeşilyurt villages and Senir and Kılıç towns in Isparta. The most intensive production is done in Kuyucak Village. Lavender is cultivated in Kuyucak Village for 45 years, a small village with a population of 250. It meets 93% of Turkey's lavender needs. The livelihood of village people are agriculture, husbandry and especially lavender production and honey-making. In addition, they sell herbs which are grown indigenous in the region such as eastern hollyhock, daisy, thyme and flowers to herbalists by collecting and making dry.

In this study, rural poverty, tourism and women entrepreneurship activities in Kuyucak Village of Keçiborlu district of Isparta were investigated. In the recent years, the demand for tourists, as well as the promotional activities carried out in Kuyucak Village, especially with the introduction of social media, has gradually increased. Following this intense interest, the people of the village also added tourism activities to their basic livelihoods that are agriculture and husbandry activities. Women entrepreneurship activities that started with ‘‘Lavanta Fragrant Village Women Entrepreneurs Cooperatives’’ in Kuyucak Village are continuing. The production and sale of accommodation, food and drink, souvenir and local goods and services to the guests, who come to visit the lavender gardens, provide new employment opportunities for the local people, especially for women. Reducing rural poverty through tourism activities contributes women, who are disadvantaged sections of society, to get strong as economic, cultural and social, the emergence of new employment opportunities and the reduction of migration from rural to urban areas.

As a result of the study, with the development of tourism in the region, it is observed that the main source of income has shifted from agriculture and husbandry to tourism. In this respect, it is very important for the local people to realize their tourism activities as a third income source without abandoning their agriculture and husbandry activities. The matter of these activities to be carried out especially in a sustainable way, is among the subjects that shouldn't be escaped from the attention. Another important situation here is that due to the development of tourism in the region, women have taken an active role in working life. After the development of tourism in the region, women's entrepreneurship activities have emerged in various fields in order to meet the tourist demand and to diversify the touristic products. These areas are guest houses, food and beverage companies, local products and souvenir stalls and other tourism products. It is seen that women entrepreneurs are employed in many areas in the region. They undertook many tasks ranging from the production stage to the sale of tourism products and from working at the guest house to providing guidance services to the tourists coming to the region. These entrepreneurship activities contributed to increase the economic and social welfare of a rural area such as Kuyucak and contributed to the reduction of rural poverty. As one of the efforts to reduce rural poverty, it is of great importance to diversify the income source of destinations along with the development of the tourism sector in rural areas, to increase the infrastructure investments to be made and to bring women into working life.

In order to increase the demand of local and foreign tourists to the region, it is necessary to focus on national and international promotion activities. With the increase in tourist demand, the region is experiencing a serious tourist density especially in lavender season. Seasonal demand may be extended with alternative tourist products (eg lily,

tulip, grape harvest, etc.). One of the most important points to be considered here is the planning and management studies taking into consideration the carrying capacity of the region in the studies on increasing the demand for tourism. In addition, one of the most important criteria for the continuation of the tourism demand in the region is to ensure that the guest is satisfied with the region. Because satisfied visitors are considered as the ambassadors of the region. In this respect, it is very important that price controls are made to prevent the sale of tourist goods and services to the tourists at high prices through the arrangement of the base and ceiling prices of the products sold.

Local people approach to the tourists visiting the region like a guest rather than a tourist. This situation is perhaps the desired situation in tourism sector in recent years. In particular, the local people behaving in a hospitable manner to the incoming tourists is very important in terms of ensuring the satisfaction of tourists.